

การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(COVID-19) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

Development of The Student Care and Support System in The Epidemic Situation of
Coronavirus 2019 (COVID-19) under Phrae Primary Educational Service Area Office 2

ปฐมพงษ์ ดอกแก้ว¹

Pathompong Dockkaew¹

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2¹

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 แพร่¹

E-mail: Pong.dokkaew@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อวิเคราะห์สภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2) เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (3) เพื่อประเมินผลการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ (4) เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เก็บข้อมูลจากคณะกรรมการวิเคราะห์การดำเนินงาน จำนวน 15 คน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2564 จำนวน 3 แห่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 11 คน ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารทั่วไป และครูผู้รับผิดชอบ 99 โรงเรียน รวม 297 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยประกอบด้วย (1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ข้อดี ข้อเสีย โอกาส และอุปสรรค แนวทางพัฒนา ได้แก่ การประสาน การสร้างขวัญกำลังใจ การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และการบริหารจัดการ และองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย หลักการ คณะกรรมการ กระบวนการ และตัวชี้วัดความสำเร็จ (2) การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) หลักการมีส่วนร่วมและการเสริมพลังอำนาจ 2) คณะกรรมการที่มนำ ทีมประสาน และทีมทำ 3) กระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผนกำหนดนโยบาย เป้าหมาย การดำเนินงาน การประเมินผล การให้รางวัลการส่งเสริม การปรับปรุงและพัฒนา 4) ตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความสำเร็จ โดยตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (3) ผลการประเมินการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่าภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และ (4) ผลการศึกษาความพึงพอใจของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

Abstract

The purposes of this study were to (1) analyze the condition and guidelines of the student care system, (2) develop the student care system, (3) evaluate using of student care system, and (4) analyze satisfaction towards the development of student care system. Data was collected from 15 student care system committees, 3 educational service area offices that received the student care system awards in the year 2021, 11 the student care system Experts, and 297 the school administrators, heads of general administration, and the student care system responsible teachers from 99 schools. The quantitative data obtained were analyzed by mean SD, and content analysis for qualitative data. Findings consisted of (1) Conditions of the student care system consisted of strength, weakness, opportunity, and threat, the development guidelines; coordinating, encouragement, students learning supporting, and management. The model consisted of principles, committees, process and success indicators. (2) Development of the student care system consisted of 1) Principles of participation and empowerment 2) Committees; the leading team, coordinating team, and operating team 3) process; planning, policy determination, goals, operation, evaluation, awards promotion, improvement and development, 4) success indicators; management, operation, participation and success. Experts examined property and accuracy. (3) Result of the student care systems using; overall, probability was at high level. (4) The satisfaction towards the student care system overall was at high level.

Keywords: Development Student Care and Support System
Spreading Situation of Coronavirus 2019 (COVID-19)

บทนำ

สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา โดยประเทศไทยได้มีคณะรัฐมนตรี ออกมาตรการปิดสถาบันอุดมศึกษา (รัฐ-เอกชน) สถานศึกษา (รัฐ-เอกชน-นานาชาติ) และสถานกวดวิชา ซึ่งเป็นสถานที่ซึ่งผู้คนมาร่วมเป็นกิจวัตรเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันที่อาจแพร่เชื้อได้

ง่าย ตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 2563 เป็นต้นไป และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 ได้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ เร่งรัดพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผ่านช่องทางอื่นๆ นอกเหนือจากการเรียนที่สถานศึกษา เช่น การเรียนการสอนผ่านทางโทรทัศน์ หรือผ่านทางออนไลน์ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีในการสอนทางไกลเพื่อรองรับกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการปิดสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอันยาวนาน การดำเนินงานดังกล่าวพบปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี แยกเป็น 1) ด้านโรงเรียน ได้แก่ ปัญหาการปรับเปลี่ยนเป้าหมายแผนและเป้าหมายการจัดการศึกษาปัญหาสัญญาณอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารไม่เพียงพอไม่เสถียร 2) ด้านผู้บริหารและครู ได้แก่ ปัญหาผู้บริหารไม่มีความรู้ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ปัญหาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีของครูลดลง แต่เป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นของครู ครูมีความเครียดวิตกกังวลกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่และความไม่พร้อมในการสอน 3) ด้านนักเรียน ได้แก่ ปัญหาเด็กนักเรียนต้องปรับเวลา สถานที่และวิธีการเรียนใหม่ปัญหาความเหลื่อมล้ำของเด็กที่มีฐานะยากจนที่เสียโอกาสในการเรียนรู้ 4) ด้านผู้ปกครอง ได้แก่ ปัญหาผู้ปกครองต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ปัญหาผู้ปกครองมีภาระในการช่วยเหลือการเรียนรู้ของบุตรหลานเพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 124 โรงเรียน มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,138 คน และนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 3 จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8,745 คน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นผู้นำนโยบายด้านการศึกษาทั้งในระดับประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จึงได้พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และนักเรียนมีความปลอดภัยได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

3. เพื่อประเมินผลการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

4. เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้กล่าวว่า ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องมีผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ตามขั้นตอน และกระบวนการที่ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

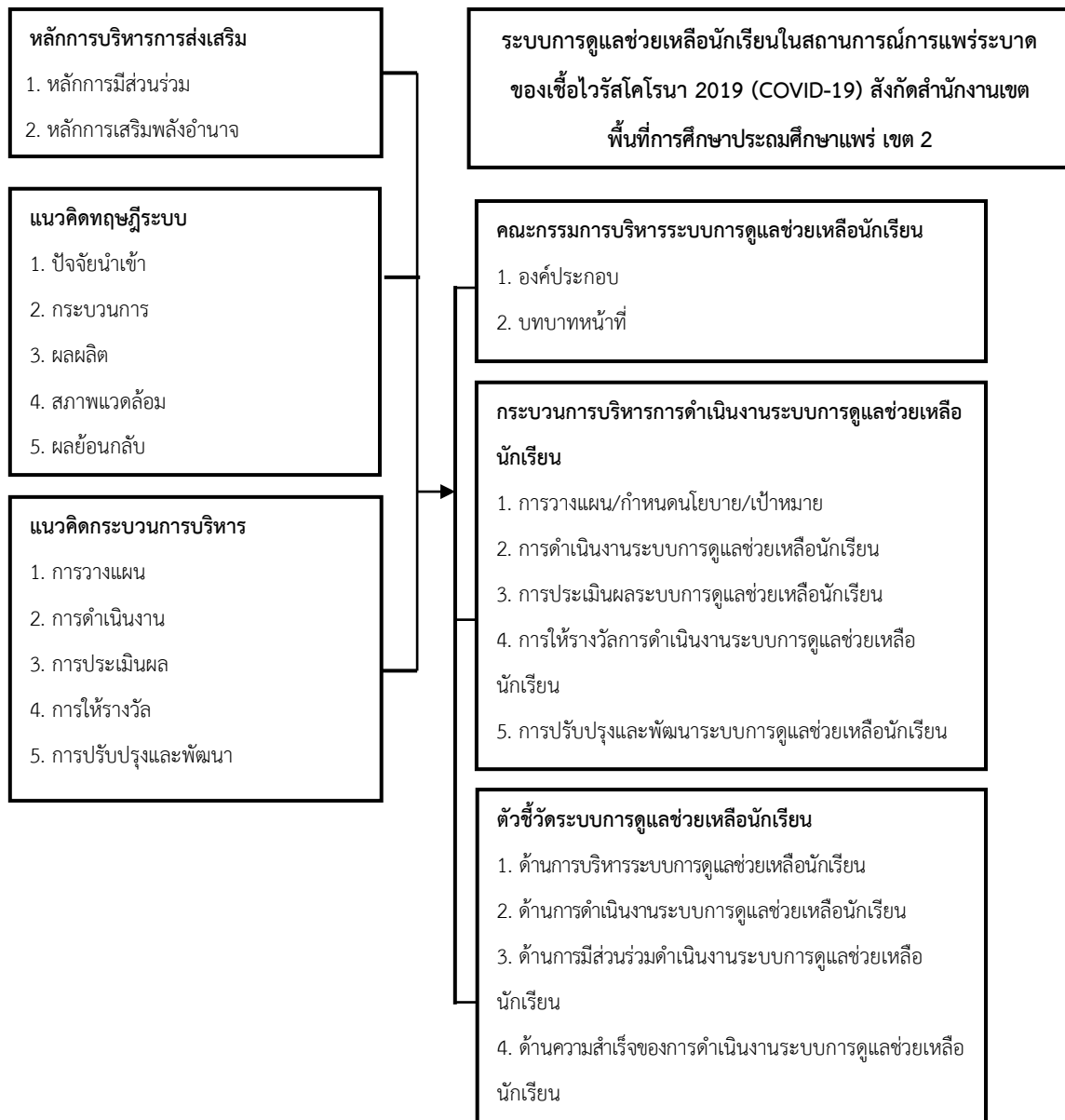
1) คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) โดยมีบทบาทหน้าที่ดังนี้ 1.1) ส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนผดุงรักษาระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียน 1.2) สร้างขวัญกำลังใจ และพัฒนาบุคลากร 1.3) เป็นผู้นำในการผนึกพลัง บูรณาการภารกิจโดยรวมของสถานศึกษา 1.4) ประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้ทีมประสานทีมทำ และเครือข่ายการดำเนินงานจากทุกภาคส่วน และ 1.5) นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

2) คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ 2.1) ปฏิบัติงานในฐานะบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.2) ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.3) จัดทำเครื่องมือสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานและรับผิดชอบในการชี้แจง สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน 2.4) จัดการประชุมคณะกรรมการทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อแสวงหาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 2.5) สรุปรายงานผลการดำเนินงานและดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ 3.1) ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องและดำเนินการประชุมชี้แจง 3.2) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผล และจัดทำรายงานตามระดับชั้น 3.3) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครูที่ประจำชั้นและนักเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3.4) ประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ 3.5) ดำเนินการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนและกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3.6) บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) ระดับต่าง ๆ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1.1) การระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยคณะกรรมการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่

ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 15 คน และ 1.2) การวิเคราะห์หาแนวทางการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี โดย ศึกษาเอกสารการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นพหุกรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง

2. ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 2.1) คณะผู้กร่างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน และ 2.2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินแบบตรวจรายการความเหมาะสมและความถูกต้อง ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 11 คน

3. ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารทั่วไป และครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด จำนวน 99 โรงเรียน รวมทั้งหมด 297 คน

4. ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารทั่วไป และครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัด จำนวน 99 โรงเรียน รวมทั้งหมดจำนวน 297 คน

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ข้อดี คือ มีการจัดทำแผน/โครงการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ข้อเสีย คือ โรงเรียนไม่สามารถออกเยี่ยมบ้านนักเรียนได้ตามแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากผู้ปกครองกังวลการแพร่เชื้อโรคไวรัสโคโรนา 2019 โอกาส คือ นักเรียนสามารถติดต่อกับครูผู้สอนในกลุ่มไลน์ได้อย่างรวดเร็ว การสร้างเครือข่ายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน และอุปสรรค คือ นักเรียนบางคนไม่มีเครื่องมือในการสื่อสารตลอดจนสัญญาณอินเทอร์เน็ตทำให้การติดต่อกับครูประจำชั้นยากลำบาก ส่วนผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี พบว่า มีการดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และมีกระบวนการบริหาร โดยใช้วงจรคุณภาพอย่างเป็นระบบ และมีการจัดตั้งทีมงาน มุ่งเป้าไปที่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหาร

สถานศึกษา โดยมีการสนับสนุนการดำเนินงาน การสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนผลการดำเนินงาน และการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จอย่างชัดเจน และ องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ คณะกรรมการ กระบวนการ และตัวชี้วัด

2. ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

2.1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการ ประกอบด้วย 1.1) หลักการมีส่วนร่วม และ 1.2) หลักการเสริมพลังอำนาจ 2) คณะกรรมการและ บทบาทหน้าที่ ประกอบด้วย 2.1) คณะกรรมการที่ปรึกษา 2.2) คณะกรรมการทีมประสาน และ 2.3) คณะกรรมการ ทีมทำ 3) กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 3.1) การวางแผน/กำหนดนโยบาย เป้าหมายระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน 3.2) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3.3) การประเมินผลระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน 3.4) การให้รางวัลการส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3.5) การปรับปรุงและ พัฒนาการส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ตัวชี้วัดความสำเร็จการส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ประกอบด้วย 4.1) ด้านการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4.2) ด้านดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4.3) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4.4) ด้าน ความสำเร็จของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

รูปที่ 2 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ระบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินผลการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านความเป็นไปได้ พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.45$) ส่วนความมีประโยชน์ พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารทั่วไป และครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ในภาพรวมมีระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ได้แก่ 1) มีการประสานกับภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพ ในการส่งต่อหากพบอาการผิดปกติของนักเรียน 2) สร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้เรียน และครูผู้สอน โดยผู้บริหารตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อรับทราบปัญหา 3) ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนรายบุคคล รวมทั้งเด็กที่ต้องดูแลเป็นพิเศษให้ได้รับการเรียนรู้ตามศักยภาพของเด็ก 4) ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 ที่ถูกต้อง และ 5) บริหารจัดการรายวันให้รับรู้ข่าวสารกันอย่างต่อเนื่องเพื่อความปลอดภัยของเด็กนักเรียน ผลการวิจัยสอดคล้องกับบทกวีโรดบ่าเรอ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า สภาพการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน (4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (5) การส่งต่อ ส่วนที่ 2 บทบาทของครูที่ปรึกษา ประกอบด้วย (1) รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) หาข้อมูลเพิ่มเติมโดยนำไปใช้ในการคัดกรองนักเรียน (3) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนและเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ (4) จำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา (5) จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน (6) จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน (7) ให้คำปรึกษาส่วนตัว (8) จัดกิจกรรมโฮมรูม อย่างสม่ำเสมอ (9) สร้าง

ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ประชุมผู้ปกครอง และ (10) แจ้งจดหมายข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนที่ 3 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย (1) การวางแผน (2) การจัดองค์การ (3) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (4) การอำนวยการ (5) การประสานงาน และ (6) การรายงาน

2. ผลการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการ ประกอบด้วย 1.1) หลักการมีส่วนร่วม และ 1.2) หลักการเสริมพลังอำนาจ 2) คณะกรรมการและบทบาทหน้าที่ 3) กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 3.1) การวางแผน/กำหนดนโยบาย เป้าหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3.2) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3.3) การประเมินผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3.4) การให้รางวัลการส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3.5) การปรับปรุงและพัฒนาการส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ตัวชี้วัดความสำเร็จการส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 4.1) ด้านการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4.2) ด้านดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4.3) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4.4) ด้านความสำเร็จของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เนื่องจากกระบวนการพัฒนารูปแบบได้เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์สภาพการดำเนินการและได้ไปศึกษาแนวทางการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี ถึง 3 แห่ง ซึ่งทำให้ได้รูปแบบที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของวิราภรณ์ ส่งแสง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราช-ประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประกอบด้วย (1) แนวคิดและหลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) องค์ประกอบของระบบฯ (4) กระบวนการของระบบฯ (5) การบริหารระบบฯ (6) เกณฑ์และแนวทางการประเมินระบบฯ (7) โครงสร้างคณะกรรมการดำเนินงานระบบฯ และ (8) บทบาทของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนฯ ที่พัฒนาขึ้น พบว่า รูปแบบมีความสมบูรณ์ และผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการวิจัยของปิยะพร ป้อมเกษตร์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า กรอบแนวคิดของการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 3 กรอบแนวคิด ได้แก่ 1) การบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล 2) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อ

3. ผลการประเมินการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ด้านความเป็นไปได้ ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ส่วนความมีประโยชน์ พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ชุตติมา ถาวรแก้ว (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี) พบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับบุญยิ่ง พรหมจารีย์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับศักดิ์นิรันดร์ บุญชาติ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเห็นของผู้ปกครองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า ความพึงพอใจต่อระบบดูแลช่วยเหลือตามความเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในสังกัด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของกฤษฎ์ณิศา พุทธิระ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น พบว่า มีความพึงพอใจรูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยเน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นที่ใช้ปฏิบัติการครั้งนี้ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรนำรูปแบบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ไปใช้ในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนในสังกัด โดยเฉพาะเรื่องคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสถานศึกษา ควรศึกษาคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-2019

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสถานศึกษา ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรทุกคนให้ตระหนักถึงการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 เป็นเรื่องของทุกคนที่ต้องมีการทำงานเป็นทีมและมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ

1.4 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 อาจปรับเปลี่ยนไปตามสภาพบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสถานศึกษาในการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

2.2 ควรวิจัยพัฒนากิจกรรมของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

บรรณานุกรม

กฤษฎ์ณิชา พุทธิระ. (2564). การพัฒนารูปแบบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน, นครปฐม.

ชุตินาถ ธารแก้ว. (2559). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี). วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

บุญยิ่ง พรหมจารีย์. (2560). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.

ปิยะพร ป้อมเกษมศรี. (2559). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

วิราภรณ์ ส่งแสง. (2559). รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

ศักดิ์นรินทร์ บุญชาติ. (2563). ความพึงพอใจต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเห็นของผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, อุบลราชธานี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565.

แพร่: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.. (2552). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.. (2563). รายงานสรุปผลการตรวจราชการ สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 รอบที่ 1. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ.

อภิสิทธิ์ รอดบำเรอ. (2559). รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.